

Maffiga magnolior

Magnolian är vårens primadonna. I april slår de första pälsklädda knopparna ut hos trädsamlaren Sten Ridderlöf på Svartlöga i Stockholms skärgård. De bamsiga blommorna i rosa, vitt eller gult lyser som exotiska fåglar i den skira skärgårdsskogen.

AV AGNETA BERGSTRÖM FOTO TOMAS SÖDERGREN

8 fantastiska sorter!

DET BÄSTA FRÅN ÖST OCH VÄST. Magnoliorna växer vilt i främst Kina, Japan och Nordamerika. Många av de bästa sorterna, till exempel sorten 'Galaxy' på bilden, har tagits fram i USA där man arbetat med att korsa egna och asiatiska arter.

VÄND ▶

ÄLSKAR MAGNOLIOR. Sten Ridderlöf kopplar av i sitt växthus på Svartlöga i Stockholms skärgård genom att läsa praktverket *Magnolias of China*.

PURPURRÖD. Söta liljemagnolian 'Susan' blommar i maj-juni. Knopparna är mörkröda men kronbladen ljusnar när de slår ut. Vanlig i trädgårdshandeln. Härdig till zon 3 eller 4.

DOFTANDE FAVORIT. Kryddigt med en touche av ananas doftar Stens favorit *Magnolia x wieseneri*. Härdig till zon 2.

Jag planterar ut magnoliorna som juveler i min trädssamling och den naturliga lövskogen med glasbjörk, klibbal, hägg och asp som växer här på Svartlöga, säger Sten Ridderlöf.

Sten är en trädssamlare av stora mått. Det är nästan 30 år sedan han planterade de första träden på sommarstugetomten. Sedan dess har ett gryende trädintresse utvecklats till ett livsprojekt där målet är att hitta nya prydnadsträd som passar klimatet i Syd- och Mellansverige.

I DAG BESTÅR STENS TRÄDSAMLING, Arbetum Lassas Hagar, av ett tusental träd. Magnoliorna har funnits med de senaste 25 åren och nog har de en särskild plats både i trädssamlingen och i Stens hjärta.

– Jag har planterat många olika sorter för att de ska avlösa varandra i blomning från april till början av juli, säger Sten. Det är en nästan mystisk känsla när man får se de iögonfallande blommorna bland allt det gröna, inte minst när de blommar på bar kvist.

– Men det är inte bara under blomningen

som man har glädje av magnoliorna. Många sorter har jättestora blad som ger trädgården en tropisk känsla hela sommaren.

MINST HÄLFTEN AV DE TRÄD som Sten har planterat i Lassas Hagar kommer från fröer som han själv samlat in. Så ofta han kan ger han sig i väg på botaniska expeditioner till platser som har ett klimat som liknar Sveriges: ryska Fjärran Östern, Patagonien och Eldslandet i Sydamerika, Nordkorea och delar av Kina, Nya Zeeland och nu senast Japan.

– Att få se hur träden växer i naturen hjälper mig att förstå hur de ska planteras och skötas här hemma, säger Sten.

– I Japan såg jag att magnolior i naturen växer precis som jag planterat dem på Svartlöga, aldrig många tillsammans utan som enskilda skönheter utspridda bland de andra träden. Ofta växer de på sluttningar som ju är naturligt välldränerade.

Nu har Sten inte nöjt sig med att plantera magnolior på sitt sommarställe. Från sin balkong i Stockholm har han utsikt över flera magnolior som han har planterat på ▶

Skönhet från Kalifornien

HIMMELSK PRIMADONNA. 'Heaven's Scent' är en ljuvligt doftande liljemagnolia. Sorten kommer från Kalifornien och är vanlig i varmare klimat. I Sverige passar den bäst i landets mildaste delar.

TRIVS VID DAMMEN. Tjusiga liljemagnolian 'Galaxy' uppskattar den fuktiga miljön vid en av de dammar som Sten grävt ut i Arboretum Lassas Hagar på Svartlöga. Sorten har ovanligt stora blommor och har snabbt blivit en av de vanligaste i plantskolorna.

Underbar blomning!

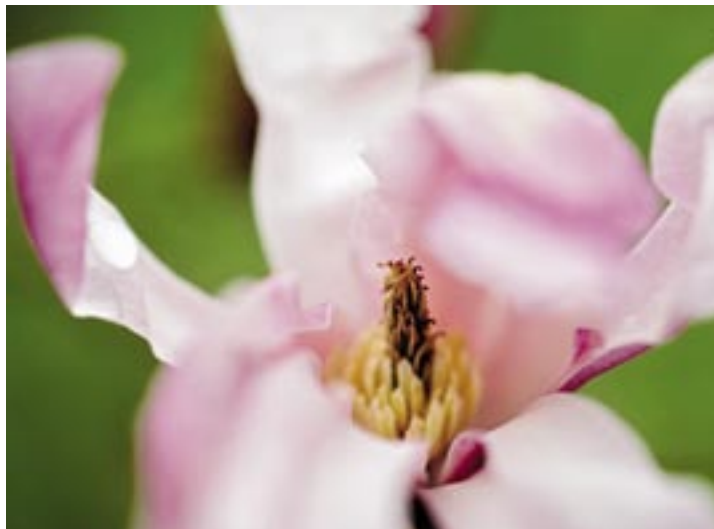
BLOMMANDE TRÄD

BLOMMAR I MAJ. 'Galaxy' blommar på bar kvist i maj och är härdig till zon 3.

PÅLSKRAGE. Magnolians knoppar skyddas av ljuvligt mjukludna fjäll.

HÄRDIG. Populära 'Leonard Messel' är härdig till minst zon 3.

► sin bostadsrättsförenings innersida, bland annat en junimagnolia och en liljemagnolia av sorten 'Galaxy'.

– 'Galaxy' har blivit en riktig kioskvältare, säger Sten. Den har ovanligt stora rosaröda blommor och hör till de härdigaste sorterna, så jag tycker absolut att den förtjänar sin plats i rampljuset.

Eftersom 'Galaxy' oftast blir ett mindre enstamigt träd passar den bra i de flesta trädgårdar. Den blir troligtvis inte mer än 7–10 meter hög, men faktum är att man ännu inte vet hur stor den kan bli i Sverige – så ny är den magnoliatrend som svept fram över Trädgårdssverige de senaste åren.

I DE UPPHÖJDA planteringarna på Stens innersida får magnoliornas känsliga rötter vara i fred för trampande fötter och tunga fordon. En stadsgård kan överhuvudtaget vara en idealisk plats för en magnolia. Mikroklimatet förbättras av värmeläckage från de stora huskropparna, som också skapar lä och skyddar magnoliornas stora blad från att blåsa sönder.

– Magnolior är fantastiska träd som borde

användas mycket mer, både i parker och trädgårdar. Det finns både stora och små sorter och många har visat sig vara härdigare än vad man tidigare trott. Jag tycker att parkträdgårdsmästare borde satsa mer på framför allt junimagnolia, säger Sten.

JUNIMAGNOLIAN ÄR EN av de härdigaste stora magnoliorna och klarar sig bra åtminstone till zon 3 i Mellansverige. Sitt svenska namn har den fått för att den blommar i juni. Blommorna är stora, elfenbensvita och starkt doftande, särskilt på morgonen och kvällen. Ändå är det de spektakulära bladen som är mest typiska för junimagnolian. De sitter i spiralrosetter i ändarna av grenarna och kan bli över 45 centimeter långa. Undersidorna är täckta av vita fjun som ger bladen en silvrig ton och har gett arten dess japanska namn *honoki*, som betyder silverträd.

– Drömmen vore en blommande allé av junimagnolior längs Sveavägen! Och kanske kunde man plantera magnolior på Observatoriekullens sluttningar när den nya delen av stadsbiblioteket ska byggas ... ■

LJUSGUL. Gul poppelmagnolia, *Magnolia acuminata* var. *subcordata*. Härdig till zon 3. VÄND ►

FJÄRILSVINGAR. När magnoliasorten 'Butterflies' blommar på bar kvist ser det ut som om en flock citronfjärilar har slagit sig ner i trädet. Härdig till zon 2-3.

I KNOPP. Eftersom 'Butterflies' slår ut när de första citronfjärilarna flyger, tycker Sten att den borde heta citronfjärilmagnolia.

Så lyckas du med magnolian

- **Plantera magnolian** på en vindskyddad plats, de stora bladen är känsliga för vind. Det kan också vara bra om magnolian inte nås av den allra skarpaste vårsolen, som kan lura den att slå ut för tidigt så att blommorna skadas av frost.
- **Jorden ska vara näringsrik** och lucker. Magnolior trivs bäst om jorden är svagt sur (pH 5,5-6,5), fuktig och väl-dränerad. Blanda till exempel in lövkompost, sand och okalkad torvmull vid planteringen.
- **Rötterna är ytliga** och känsliga för tryck. Man ska absolut inte köra med maskiner över magnolians rötter och inte heller trampa omkring på dem mer än nödvändigt.
- **Vattna gärna på våren** och försommaren om det är torrt i jorden. Magnolian behöver mycket vatten för att utveckla de stora blommorna och bladen. På hösten kan den däremot få torka lite så att den mognar in ordentligt och ställer in sig på vintervila.
- **Kratta in** generöst med höstlöv under magnolian på hösten. Jordförbättra med lövkompost på våren.

BLOMMAR LÄNGE. Stjärnmagnolian 'Centennial' slår ut tidigt och står i blom en hel månad. Härdig till zon 3.

BLOMMANDE TRÄD

TRAMPA FÖRSIKTIGT. Kliv inte i onödan på magnolians ytliga rötter och kör absolut inte över dem med tunga maskiner. Inte minst den populära 'Galaxy' har känsliga rötter.

Fler blommande träd på nästa uppslag!